

Cum se pleacă la Paris

Ca să ajungi la Paris, trebuie mai întâi să pleci la Paris. Ideal e să-ți planifici plecarea-n vacanță (o săptămână, un *city-break*, cum vrei) cu vreo două luni înainte. Ideal e să-ți găsești un agent de turism care să fie dispus să dea câteva telefoane-n plus pentru tine – multe agenții au doar niște pachete standard pe care nu-ncearcă să le adapteze nevoilor tale, mulțumindu-se să-ncearcă să adapteze nevoile tale ofertelor lor.

Drumul într-acolo e un prilej bun să-ncepi să-i cunoști pe francezi, deoarece sînt mulți care lucrează în țara noastră – o să-i vezi petrecîndu-și orele din avion compunînd mailuri și bricolînd prezentări în *powerpoint*; o să-nțelegi de ce ei sînt directorii firmelor multinaționale la care lucrezi tu.

Cum se ajunge la Paris

Parisul e un oraș mare, mai mare decît Bucureștiul. Tot ce trebuie să știi despre el e simplu: totul a fost construit de Napoleon Bonaparte sau de nepotul său Napoleon al III-lea.

De obicei, aterizezi pe Aeroportul Charles De Gaulle (mai trebuie să știi ceva despre Paris, și anume că jumătate din străzi, piețe, clădiri și așa mai departe se numesc Charles De Gaulle). Aeroportul Charles De Gaulle e foarte mare. E mai mare decît Aeroportul Băneasa, e mai mare decît Aeroportul Otopeni – ba e chiar mai mare decît toată suprafața dintre Aeroporturile Băneasa și Otopeni. Fiind așa de mare, e construit departe de Paris; de fapt, după ce aterizezi pe Aeroportul Charles De Gaulle trebuie să mai iei un avion mai mic pînă în Paris.

Aeroportul Charles De Gaulle este unul dintre puținele lucruri din Paris care n-au fost construite nici de Napoleon Bonaparte, nici de Napoleon al III-lea.

Cum se ajunge în Paris

Aeroportul Charles De Gaulle e legat de oraș de o linie de tren – ceva între metrou și tren suburban, care te duce peste tot în Paris și are legături cu stațiile de metrou obișnuite. Asta-nseamnă că-ntr-o oră poți ajunge oriunde vrei tu în centrul orașului.

Parisul și oamenii

Românilor le place să creadă despre ei că sînt toleranți, dar asta doar pentru că evită contactul cu **ceilalți** – fie că **ceilalți** sînt negri, homosexuali, țigani. E greu să spui că nu ești rasist, dacă n-ai avut de-a face cu negri, arabi, japonezi. Poate ești – și nu știi; te-ai gîndit la asta? Ei bine, Parisul e cel mai bun test – e plin de negri, de felurite feluri de străini, de oameni care-ți par ciudați; așa că e, ca să zic așa, o bună ocazie să-ți dai seama dacă ești și tu om, la fel ca și **ceilalți**...

Parisul și francezii: mituri

Francezii nu se spală

În toate filmele americane, francezul are mustață, se scarpină, bea vin și e nespălat; în realitate, anual, un francez folosește cam tot ațtea produse cosmetice și de igienă cît toți locatarii unei scări de bloc cu patru etaje din Berceni.

Așadar, la toate hotelurile din Paris românii pot face baie; trebuie doar să formezi **9** la telefonul din cameră și să ceri să ți se aducă o găleată cu apă caldă. Serviciul e gratuit.

Francezii sînt zgîrciți

Francezii nu sînt zgîrciți. Sînt chibzuiți. De aceea o să-i vezi luîndu-și drept cîini de companie doar pechinezi și șoricari. Toți cîinii pe care o să-i vezi pe o stradă, luați laolaltă, fac cît trei pisici de la tine de la bloc.

Francezii sînt vanitoși

Asta e adevărat. În Franța te poți căpătuși dacă inventezi o formulă care să prevină căderea părului. Un loc vacant este păstrat, încă din 1789, în toate academiile franceze pentru cel care va reuși să stîrpească chelia.

Parisul și mîncarea

Franța e țara brînzeturilor. Brînză este de două feluri: care pute și care pute rău de tot. De fapt, mai este un fel de brînză, însă se poate consuma doar în zilele în care bate vîntul puternic și cu geamurile casei deschise larg.

Am încercat să gustăm brînză franțuzească, și este foarte bună. Cu toate astea, se pare că am scăpat cîteva firimituri pe sub pat, așa că după trei ore a trebuit să cerem altă cameră la hotel. Pînă cînd am plecat de la ei, hotelul fusese nevoit să izoleze ermetic întregul nostru etaj; cu regret am citit azi pe fluxul de știri al France Presse că direcțiunea hotelului a hotărît să schimbe tapetul, mocheta și saltelele din toată aripa clădirii în care stătusem noi.

Parisul nu e ieftin, dar poți trăi în el. Nu te pune nimeni să dai 15 € pe o cafea pe Champs-Elysees. Poți coti pe-o stradă paralelă și o s-o bei cu 10 €; iar dacă mergi, mai în spate, și pe următoarea stradă paralelă, o s-o bei cu 5 €.

În Paris sînt destule supermarketuri și poți cumpăra tot ce vrei de-acolo, dar nu poți să le ceri să te treacă în caiet și să plătești data viitoare.

Bonurile de masă din România nu sînt, din păcate, valabile la Paris.

Parisul turistic

Parisul e cel mai frumos oraș din lume. După cum am spus, a fost construit de Napoleon Bonaparte și de nepotul său Napoleon al III-lea. Bulevardele și podurile au, în general vreo zece benzi de circulație. Napoleon Bonaparte era la fel de priceput la bătălii cît și la parade, așa că și-a dat seama că defilezi mai bine pe un bulevard lat de juma' de kilometru și lung de cinci.

Parisul e plin de catedrale, palate și statui. Acolo unde a fost, cîndva-acu-vreo-mie-cin-sute de ani vreo biserică care s-a darîmat, s-a construit în loc un monument mai înalt și mai mare decît ea. Lîngă fiecare palat mai e unul mai mic.

Fiecare obiectiv turistic poate fi fotografiat, dacă poți sa-ți faci loc de japonezi. În general, un japonez are nevoie cam de o oră ca să găsească unghiul ideal pentru o poză; dacă nu reușește, întrebă ghidul dacă este vreo posibilitate ca Turnul Eiffel să fie mutat de cealaltă parte a Senei.

Prin Paris

Cel mai ușor fel de-a călători prin Paris e metroul. Metroul a fost construit probabil de Napoleon Bonaparte sau de nepotul său Napoleon al III-lea. Stațiile de metrou au mai multe ieșiri și într-o stație se intersectează mai multe trasee; cu toate astea e ușor de folosit. E ca la noi, doar că, de exemplu Piața Romană ar trebui să aibă ieșiri la Amzei, Lahovari, ASE, Eva și Hotel Dorobanți, să aibă o joncțiune cu o magistrală care să treacă pe la Scala, care să aibă ieșiri la Patria, la Orizont, la Dalles și să dea și-n Piața Universității, unde s-aibă încă vreo șapte ieșiri. Cam așa.

Presa franceză

Un ziar francez are mai multe pagini decît toate ziarele noastre la un loc; cu toate astea, cînd fac ziarul, redactorii nu se gîndesc cu ce să-l umple, ci la ce sînt nevoiți să lase pe dinafară. De obicei, un sfert de ziar e cu cultură – și prin asta nu se înțelege picioare de prezentatoare TV.

Televiziunea franceză e mai degrabă plictisitoare, dar reclamele sînt reușite aproape întotdeauna. La radio se vorbește mult, dar muzica e simpatică.

Pe stradă nu se lipesc afișe; unul dintre Napoleoni a dat o lege care oprește afișajul pe ziduri. Dacă la noi, între Unirii și Universitate vezi patru sute de afișe cu Ștefan Bănică, jr., acolo ai vedea doar patru – dar fiind mai rare, cu atît mai mult le-ai ține minte.

Civilizație

Francezii nu sînt ursuzi sau scîrboși cu străinii; uneori se simt însă agasați de întrebările stupide și repetate, dar e normal; încercați să învățați cîteva lucruri în franceză și să fiți politicoși. În Paris nu-ți trebuie îndrumări speciale; sînt indicatoare, hărți, informații acolo unde ai nevoie de ele.

Este cîte un regulament pentru orice spațiu public:

Regulamentul ăsta a fost făcut, firește, chiar de Napoleon Bonaparte sau, poate, de nepotul său Napoleon al III-lea? -, chiar dacă scrie pe el că e de pe vremea cînd Chirac era primar.

Români la Paris

Pentru un român aflat pentru prima dată aici, Parisul e foarte frustrant: e civilizată, e curat, transportul e impecabil și e plin de monumente. Dacă vrei să mergi undeva, la prima intersecție o să vezi o catedrală, un palat, o statuie; dacă te abaiți să le vezi, o să dai după următorul colț de alt palat, monument ori statuie; de obicei, după vreo două zile nimerești drumul înapoi.

Jumătate din timp un român și-l petrece căscînd gura și – în funcție de clasele pe care le-a terminat – zicînd, cam din cinci în cinci minute: „**hai să-mi bag p***!!!!**!”, „**moaaa!**”, „**cum au făcut asta, vere, acilișă?**” – și așa mai departe.

Românii nu cheltuiesc bani la Paris. Vin cu mîncare de-acasă și au grijă să-și țină banii pentru magazinele duty-free de la-ntoarcere. De obicei, de-acolo cumpără lucruri de două ori mai scumpe decît dintr-un magazin obișnuit parizian.

... Parisul e socotit Mecca modei. Cu toate astea, românii au interpretat prin omisiune canoanele ei: din moment ce Dior n-a spus *explicit* că nu se face să umbli pe stradă în adidași, pantaloni de stofă, tricou cu ștrasuri galbene și bluză de trening, înseamnă că te poți îmbrăca așa.

Nu toate sfaturile primite de la prieteni sînt de folos atunci cînd călătorești la Paris – și în străinătate. Așa că întrebări ca „**is this gold?**” și „**how much for your sister?**” n-o să te-ajute foarte tare.